

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У ГОСПОДАРЬКОМУ СЕКТОРІ

Артем Миколайович ЩЕГОЛЬ,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Адміністративно-правові засоби забезпечення прозорості державного контролю у господарському секторі є важливою складовою механізми державного управління, спрямованого на забезпечення стабільного економічного розвитку та дотримання законодавчих норм. Прозорість державного контролю дозволяє створити сприятливе середовище для розвитку підприємництва, мінімізує корупційні ризики та підвищує довіру суспільства до дій державних органів. В умовах глобалізації та посилення конкуренції на ринках, забезпечення прозорості є ключовим чинником, що сприяє інтеграції національних економік у світовий економічний простір та підвищенню їх інвестиційної привабливості. Актуальність цієї теми обумовлена необхідністю вдосконалення механізмів державного контролю, які б забезпечували дотримання прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, а також сприяли відкритості та підзвітності діяльності контролюючих органів. Наразі в Україні спостерігаються певні проблеми у сфері взаємодії між державою та бізнесом, пов'язані з відсутністю чітких критеріїв проведення перевірок, недоліками у нормативно-правовій базі, а також недостатньою автоматизацією процесів контролю[1]. Це створює ризики необґрунтованих втручань у господарську діяльність та викликає необхідність пошуку нових підходів до забезпечення прозорості у цій сфері.

Адміністративно-правові засоби забезпечення прозорості державного контролю у господарському секторі відіграють ключову роль у підтримці ефективного функціонування економіки та забезпеченні суспільної довіри до діяльності державних органів. Прозорість у цій сфері є важливою умовою для створення сприятливого середовища для підприємницької діяльності та інвестицій, а також для запобігання корупційним практикам, які можуть зашкодити стабільному розвитку економіки. Ці засоби включають у себе нормативно-правові акти, процедури, механізми взаємодії між державними органами та бізнесом, а також інструменти інформаційної відкритості, що дозволяють громадськості мати доступ до інформації про процеси державного контролю. Одним із основних принципів прозорості державного контролю є забезпечення доступу до інформації про діяльність органів державної влади, які здійснюють контрольні функції. Важливість цього принципу обумовлена необхідністю зменшення рівня адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання та підвищення їхньої обізнаності про вимоги до діяльності у певній галузі. Відповідно до чинного законодавства, органи державного контролю зобов'язані надавати інформацію про порядок проведення перевірок, критерії відбору об'єктів контролю, а також про результати цих перевірок. Це сприяє формуванню довіри між

державою та бізнесом, знижуючи ризики невинного втручання у господарську діяльність суб'єктів підприємництва. Суттєвим аспектом прозорості державного контролю є використання електронних систем для оприлюднення інформації. Сучасні інформаційні технології дозволяють автоматизувати процеси збору, обробки та оприлюднення даних, що підвищує ефективність роботи державних органів. Впровадження електронних реєстрів, баз даних та порталів, на яких розміщується інформація про плани та позапланові перевірки, дозволяє суб'єктам господарювання заздалегідь ознайомитися з вимогами до їх діяльності, підготуватися до перевірок, а також забезпечує можливість оперативного моніторингу дій державних органів[2]. Цей підхід також дозволяє громадськості та зацікавленим сторонам контролювати діяльність органів влади, що сприяє зменшенню корупційних ризиків. На рівні законодавства передбачено ряд нормативних актів, які регулюють питання прозорості державного контролю. Законодавство визначає механізми проведення перевірок, права та обов'язки державних органів, а також гарантії захисту прав суб'єктів господарювання. Одним із важливих напрямків є впровадження принципу обґрунтованості при проведенні перевірок, що передбачає обов'язковість обґрунтування підстав для проведення контрольних заходів та дотримання встановлених процедур. Це забезпечує можливість оскарження рішень державних органів у випадку, якщо підприємці вважають їх незаконними або необґрунтованими.

Адміністративно-правові механізми, спрямовані на забезпечення прозорості контролю, включають в себе також інструменти громадського контролю. Громадські організації та інші суб'єкти можуть брати участь у моніторингу діяльності органів державного контролю, вносити пропозиції щодо удосконалення процедур та контролювати виконання обов'язків державних органів у сфері дотримання прозорості. Такий підхід сприяє створенню ефективної системи зворотного зв'язку між державою та суспільством, підвищує відповідальність державних органів та зміцнює інститут громадянського суспільства. Однак, на практиці реалізація принципу прозорості стикається з низкою проблем. Серед них можна виділити недостатню технічну оснащеність державних органів, відсутність єдиних стандартів щодо надання інформації, а також недосконалість законодавчої бази у сфері контролю. Це ускладнює процеси автоматизації та електронізації, призводить до розбіжностей у трактуванні нормативних актів, а також до виникнення ситуацій, коли суб'єкти господарювання не мають можливості вчасно отримати інформацію, що їх стосується[3]. Усунення цих проблем вимагає проведення комплексної реформи системи державного контролю, спрямованої на підвищення ефективності діяльності державних органів та адаптацію міжнародного досвіду у сфері забезпечення прозорості.

Зокрема, важливо враховувати досвід інших країн у впровадженні електронних платформ для забезпечення прозорості державного контролю. Багато країн Європейського Союзу впровадили системи відкритих даних, які дозволяють будь-якому зацікавленому суб'єкту отримати доступ до інформації про діяльність органів влади, що здійснюють контрольні функції. Цей досвід може бути адаптований до українських реалій, з урахуванням

специфіки вітчизняного правового поля та особливостей організації контролю у господарському секторі. Міжнародна практика також демонструє, що важливим аспектом є створення незалежних контрольних органів, які забезпечують дотримання принципів прозорості та неупередженості у діяльності державних органів.

Отже, адміністративно-правові засоби забезпечення прозорості державного контролю у господарському секторі мають важливе значення для формування ефективної та відповідальної системи державного управління. Вони сприяють забезпеченню відкритості та підзвітності органів державного контролю, створенню сприятливих умов для розвитку підприємництва та зміцненню суспільної довіри до державних інституцій. Водночас, для повноцінної реалізації цих засобів необхідно здійснити комплексні реформи, спрямовані на усунення технічних та організаційних бар'єрів, а також на адаптацію найкращих світових практик у цій сфері. Це дозволить не лише підвищити ефективність діяльності державних органів, а й забезпечити дотримання прав суб'єктів господарювання, що є невід'ємною складовою демократичного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Остапенко І. О. Адміністративно-правове забезпечення зміцнення обороноздатності держави. *Актуальні проблеми правової науки і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції*. МВС України. Суми. 2020. С. 127-129.
2. Панова О. О. Шляхи оптимізації кадрового забезпечення протидії торгівлі людьми. *Протидія кіберзагрозам та торгівлі людьми*. МВС України. Харків. ХНУВС. 2019. С. 289-291.
3. Сербина Н. В. Нагляд та контроль за дотриманням трудового законодавства у сфері недопущення дискримінації. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6, т. 4. С. 79-82.